

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/118/2017
Identifikačné číslo spisu: 8016200791
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8016200791.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeníka v právnej veci žalobcu: X. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., zastúpený JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom Sibírska č. 4, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Kutuzovova č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SEĽUZ-4-59-5/2016-OdSP zo dňa 14.10.2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.06.2017 č. k. 1Sa/19/2016-71, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 1Sa/19/2016-71 zo dňa 29. júna 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd rozsudkom zo dňa 29.06.2017, č. k. 1Sa/19/2016-71 zrušil rozhodnutie žalovaného č. SEĽUZ-4-59-5/2016-OdSP zo dňa 14.10.2016 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“). Uvedeným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia (ďalej aj „VÚSZ“) číslo VÚSZ-65406002865008-29/2016 z 28.07.2016, ktorým zastavil konanie o prepočítanie dôchodku za výsluhu rokov.

2. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný poukázal na to, že žalobca opakovane, žiadosťami doručenými prvostupňovému správnomu orgánu v dňoch 23.10.2014, 30.01.2015 a 02.03.2015 žiadal o prepočítanie dôchodku za výsluhu rokov z dôvodu, že mu nebola zhodnotená celá doba trvania služobného pomeru, vrátane doby výkonu základnej služby, štúdia na vojenskej škole a že mu neboli započítané všetky roky civilného zamestnania. Konanie o týchto žiadostiach VÚSZ zastavil rozhodnutím č. VÚSZ-6540600286500/2015 zo 14.04.2015 z dôvodu, že vo veci bolo právoplatne rozhodnuté a skutkový stav sa nezmenil. Krajský súd v Bratislave konanie o žalobe proti tomuto rozhodnutiu zastavil uznesením č. k. 5S/114/2015-46 zo dňa 05.04.2016.

Predmetom terajšieho správneho konania bola opakovaná žiadosť o nové prepočítanie dôchodku za výsluhu rokov, doručená 31.05.2016.

Žalovaný dôvodil aj tým, že žalobca bol od 01.09.1959 do 15.02.1963 študentom - pilotom Vojenského

leteckého učilišťa v Košiciach, z toho v dobe od 01.09.1959 do 30.09.1961 vykonal základnú vojenskú službu. Pre výšku dôchodku za výsluhu rokov, priznaného od 01.01.1992 právoplatným rozhodnutím VÚSZ Praha č. 28650/2 zo dňa 29.04.1992 (viď strana 3. rozhodnutia), bola v súlade s §§ 40 až 43 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 100/1988 Zb.“) od 18. roku veku žalobcovi zhodnotená doba služobného pomeru vojaka z povolania od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX v trvaní 14 rokov a 7 mesiacov, ktorú vykonával v I. kategórii funkcií, z toho zvýhodneným, dvojnásobným zápočtom bola zhodnotená doba za výkon činnosti vojenského pilota od 08.03.1961 do 31.03.1974 a súčasne mu bola zhodnotená doba civilného zamestnania pilota, resp. pilota-inšpektora v SLOV-AIR od 01.06.1974 do 31.12.1991, vykonávaná v I. pracovnej kategórii, v trvaní 17 rokov a 7 mesiacov. Pre nárok a výšku dôchodku za výsluhu rokov mu teda zvýhodneným, dvojnásobným zápočtom bola hodnotená doba v rozsahu 62 rokov (14+ 17= 31 x 2). Žalovaný preto nepovažoval za opodstatnenú námietku žalobcu, že pri priznaní dôchodku za výsluhu rokov mu neboli dvojnásobkom zhodnotené doby činnosti pilota.

Žalovaný v rozhodnutí poukázal aj na to, že rozhodnutím VÚSZ č. 6540600865008-DO/VÚSZ z 22.04.1998 bol dôchodok za výsluhu rokov od 01.05.1998 transformovaný na výsluhový dôchodok podľa § 94 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov a rozhodnutím VÚSZ č. 65406002865008 zo dňa 21.08.2002 mu bol podľa § 125 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z. z. priznaný výsluhový dôchodok.

V ďalších dôvodoch žalovaný nepovažoval za opodstatnenú požiadavku žalobcu na predloženie rezortného zamestnania zaradených do I. a II. pracovnej kategórie, a to z dôvodu, že taký zoznam sa týka len civilných zamestnancov a nie na vojakov z povolania, u ktorých sa výkon funkcie vykazoval v I. alebo II. kategórii funkcií.

Dobu trvania vojenskej činnosti služby od 01.09.1959 do 31.05.1974 v trvaní 14 rokov a 9 mesiacov odvolateľ síce mal zaradenú do I. kategórie funkcií, avšak táto skutočnosť podľa žalovaného nemala žiadny vplyv na výšku vymeraného dôchodku za výsluhu rokov, pretože podľa § 41 zákona č. 100/1988 Zb. pre posúdenie nároku na dôchodok za výsluhu rokov bola rozhodujúca dĺžka doby zamestnania a druh zamestnania, a nie to, do akej kategórie bolo toto zamestnanie zaradené.

Keďže na vymeranie a výpočet výšky dávok sociálneho zabezpečenia podľa zákona č. 100/1988 Zb. (napr. starobný dôchodok, invalidný dôchodok, dôchodok za výsluhu rokov) sa podľa odôvodnenia rozhodnutia žalovaného započítavala len doba po dosiahnutí 18 roku veku, ktorá bola odvolateľovi v právoplatnom rozhodnutí o priznaní dôchodku za výsluhu rokov č. 28650/2 zo dňa 29.04.1992 zhodnotená od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX dvojnásobne v rozsahu 62 rokov a skutkový stav sa podstatne nezmenil, žalovaný dospel k záveru, že podmienky na zastavenie konania o opakovanej žiadosti podľa § 30 ods. 1 písm. i) zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok boli splnené. Žalovaný preto odvolanie zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

3. Krajský súd rozsudkom č. k. 1Sa/19/2016-71 zo dňa 29.06.2017 rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V bode 55 rozsudku poukázal na to, že z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia č. VÚSZ-65406002865008-29/2016 zo dňa 28.07.2016 nie je zrejmé, ktorým rozhodnutím VÚSZ Bratislava bolo v tej istej veci právoplatne rozhodnuté a nevyplýva z neho ako správny orgán dospel k záveru, že sa skutkový stav, uvádzaný v žiadosti z 31.05.2016 nezmenil. V bode 56 krajský súd skonštatoval, že ani žalovaný neoznačil právoplatné rozhodnutie, ktorým VÚSZ Bratislava v tej istej veci už právoplatne rozhodol na tom istom skutkovom základe, ktorý žalobca uviedol v žiadosti z 31.05.2016. V bode 57 rozsudku krajský súd na doplnenie poukázal na to, že označenie právoplatného rozhodnutia, ktorým by bolo rozhodnuté o žiadosti o prepočítanie dôchodku za výsluhu rokov na tom istom skutkovom základe, nebolo uvedené ani v predchádzajúcom rozhodnutí VÚSZ Bratislava zo dňa 14.04.2015 č. 65406002865008 o zastavení konania o žiadosti o prepočítanie dôchodku za výsluhu rokov, pričom Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 5S/114/2015 zo dňa 05.04.2016 konanie o žalobe proti tomuto rozhodnutiu zastavil podľa § 250d ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.) z dôvodu, že proti tomuto rozhodnutiu bolo prípustné odvolanie a žalobca túto možnosť nevyužil. Z uvedených dôvodov krajský súd rozhodnutie žalovaného zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. d) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) pre jeho nepreskúmateľnosť a nedostatok dôvodov. V ďalšom konaní žalovanému uložil, aby sa zaoberal tým, či existuje právoplatné rozhodnutie VÚSZ, ktorým rozhodol o žiadosti o prepočítanie dôchodku za výsluhu rokov na základe žiadosti z tých

istých dôvodov, keďže súd existenciu takého rozhodnutia v administratívnom spise nezistil.

4. Rozsudok krajského súdu bol dňa 18.07.2017 doručený žalovanému, ktorý ho napadol dňa 17.08.2017 včas podanou kasačnou sťažnosťou podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP, teda z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

5. Žalovaný (ďalej aj „sťažovateľ“) namietol nesprávnosť právneho názoru krajského súdu čo do označenia žalovaného ako Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo obrany, keďže žalobca bol pri podaní žaloby zastúpený advokátom a hoci ide o žalobu v sociálnych veciach, žaloba by nemala trpieť formálnymi vadami a ak ich má, súd by na ňu nemal hľadieť neformálne. Ako žalovaný malo byť označené Ministerstvo obrany SR.

6. Nesúhlasil so záverom krajského súdu, že z „odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, ktorým rozhodnutím VÚSZ Bratislava v tej istej veci už bolo právoplatne rozhodnuté a skutkový stav sa v porovnaní so žiadosťou z 31.05.2016 nezmenil“. Poukázal na to, že žiadosť o prepočítanie dôchodku za výsluhu rokov zo dňa 23.10.2014 VÚSZ vybavil formou odpovede z 24.11.2014, v ktorej hneď na začiatku uviedol, že žalobcovi bol dôchodok za výsluhu rokov priznaný od 01.01.1992 rozhodnutím VÚSZ Praha č. 28650/2 z 29.04.1992, a následne bolo žiadateľovi odpovedané na všetky námietky uvedené v žiadosti. Rovnako, formou odpovede z 24.02.2015, VÚSZ vybavil aj žiadosť žalobcu o prepočítanie už priznaného dôchodku za výsluhu rokov, pričom sa vyjadril k všetkým bodom žiadosti. Rozhodnutie č. VÚSZ-65406002865008/2015 zo 14.04.2015 o zastavení konania o ďalšej žiadosti zo dňa 02.03.2015 o prepočítanie uvedeného dôchodku bolo uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/114/2015-46 zastavené.

7. Sťažovateľ zdôraznil, že v rozhodnutí číslo VÚSZ-65406002865008-29/2016 z 28.07.2016 o zastavení konania o žiadosti o prepočítanie dôchodku z 31.05.2016 prvostupňový správny orgán na strane 4 rozhodnutia uviedol, že „VÚSZ Praha rozhodnutím č. 28650/2 z 20.04.1992 priznal účastníkovi konania dôchodok za výsluhu rokov podľa § 40 až § 43 zákona č. 100/1988 Zb. a v súlade s § 42 ods. 2 tohto zákona bola doba 14 skončených rokov jeho služobného pomeru, počas ktorej bol výkonným letcom, ako aj doba 17 skončených rokov zamestnania výkonného letca v civilnej organizácii, teda spolu 31 rokov zhodnotená do doby zamestnania potrebnej pre nárok na dôchodok za výsluhu rokov dvojnásobne; započítaná teda bola doba 62 rokov a 6 mesiacov. Táto skutočnosť je uvedená aj v rozhodnutí VÚSZ Praha č. 28650/2 z 20.04.1992, ktoré VÚSZ vo svojom rozhodnutí priamo označil (na str. 4 ods. 4) ako rozhodnutie, ktorým sa o dôchodku za výsluhu rokov právoplatne rozhodlo. Sťažovateľ preto nesúhlasil ani so záverom krajského súdu, že ani žalovaný vo svojom rozhodnutí neoznačil právoplatné rozhodnutie, ktorým by VÚSZ Bratislava právoplatne rozhodol na tom istom skutkovom základe, ktoré uviedol žalobca v žiadosti z 31.05.2016. Žalovaný uviedol, že aj vo vyjadrení zo dňa 04.01.2017 výslovne uviedol, že VÚSZ Praha rozhodnutím č. 28650/2 z 20.04.1992 priznal žalobcovi dôchodok za výsluhu rokov podľa § 40 až § 43 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, platnom v čase posudzovania nároku žalobcu, a to od 01.01.1992.

8. Podľa názoru sťažovateľa Správny poriadok výslovne neukladá správnym orgánom povinnosť rozhodnúť o každej žiadosti vydaním samostatného rozhodnutia. Ak by o žiadosti o dôchodok za výsluhu rokov musel správny orgán rozhodnúť vydaním rozhodnutia vo veci samej napriek tomu, že existuje právoplatné rozhodnutie, bolo by to v rozpore so zásadou res iudicata. Správny orgán je povinný v priebehu celého konania skúmať, či sú splnené podmienky konania, teda v prípade právoplatného rozhodnutia o nároku na dôchodok za výsluhu rokov - rozhodnutia VÚSZ Praha č. 28650/2 z 20.04.1992, preto musí skúmať, či došlo k podstatnej zmene skutkového stavu, na základe ktorého bolo vydané právoplatné rozhodnutie; k takej zmene vôbec nedošlo. Žalobca nepreukázal, že by okrem doby 62 rokov a 6 mesiacov, už zhodnotenej pre priznanie dôchodkovej dávky, odpracoval aj inú dobu, ktorá mu nebola zhodnotená.

9. Z uvedených dôvodov sťažovateľ žiadal, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu

vrátil na ďalšie konanie.

10. Ku kasačnej sťažnosti sa žalobca vyjadril podaním zo dňa 13.10.2017. Poukázal na to, že z judikatúry Najvyššieho súdu SR vyplýva, že súdy považujú za prípustné a v súlade s právnym poriadkom označenie žalovaného tak, ako ho uviedol v žalobe žalobca.

11. Žalobca poukázal na to, že predmetom sporu nie je právoplatné rozhodnutie VÚSZ Praha č. 28650/2 z 20.04.1992. On žiadal o priznanie dôchodku za výsluhu rokov aj podľa § 138 zákona č. 100/1988 Zb. Hoci pôvodne priznaný dôchodok za výsluhu rokov od 01.01.1992 bol priznaný zvýhodneným zápočtom za 62 rokov a patril mu v nezmenených podmienkach aj podľa § 94 zákona č. 114/1998 Z. z. a od 01.07.2002 aj podľa § 125 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z. z.

S účinnosťou od 01.12.2006 pri zvyšovaní dôchodku podľa § 68 ods. 3 a 4 mal v rokoch na účely zvýšenia zohľadnených už len 28 rokov služobného pomeru, t. j. 2x 14 skutočne získaných rokov služby vojaka - výkonného letca, bez zohľadnenia doby 17 rokov výkonu činnosti pilota v civilnej sfére. Od 1.12.2007 mal podľa § 68 ods. 3 a 4 zákona č. 328/2002 Z. z. a § 1 ods. 3 písm. a) zákona č. 508/2007 Z. z. o zvýšení výsluhových dôchodkov v roku 2007 na účely zvýšenia zohľadnených len 14 rokov služobného pomeru.

Od roku 2006 sa teda vôbec neprihliada na dobu výkonného letca v civilnom zamestnaní, ktorá bola pôvodne zhodnotená pre nárok a výšku dôchodku za výsluhu rokov a od roku 2007 je dôchodok za výsluhu rokov zvyšovaný len za skutočne získanú dobu 14 skončených rokov služobného pomeru.

12. Podľa názoru žalobcu teda došlo k zavedeniu nerovnakého prístupu pri zvyšovaní dôchodkových dávok u poberateľov dôchodku za výsluhu rokov priznaného podľa zákona č. 100/1988 Zb. a č. 114/1998 Zb. a tých, ktorí majú výsluhový dôchodok priznaný podľa zákona č. 328/2002 Z. z. Žalobca vníma ako diskrimináciu z hľadiska odslúžených rokov v preferovanej I. kategórii funkcií a I. pracovnej kategórii v porovnaní s ostatnými výsluhovými dôchodcami. Úprava valorizácie dôchodkov v osobitnom systéme podľa neho porušuje princíp primeranosti.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g) S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 S.s.p. a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovaného (sťažovateľa) je dôvodná.

14. Kasačný súd nepovažoval za dôvodnú námietku sťažovateľa čo do nesprávneho označenia žalovaného správneho orgánu a stotožnil sa s názorom krajského súdu, vysloveným v bode 33 rozsudku, že vzhľadom na princíp neformálneho posudzovania žaloby (bez ohľadu na zastúpenie žalobcu advokátom) zo žaloby vyplýva, ktorý orgán žalobou napadnuté rozhodnutie vydal a teda je žalovaným.

15. Pokiaľ krajský súd zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci odôvodnil tým, že žalovaný sa nedostatočne zaoberal otázkou existencie právoplatného rozhodnutia VÚSZ Bratislava, ktorým bolo rozhodnuté o žiadosti o prepočítanie dôchodku za výsluhu rokov na základe žiadosti z tých istých dôvodov, pričom sám existenciu takého rozhodnutia v administratívnom spise nezistil, tento jeho záver nie je podložený, ani správny. Žalovaný dôvodne namietal, že tak prvostupňový správny orgán, ako aj žalovaný v preskúmanom rozhodnutí poukázal na existenciu právoplatného rozhodnutia o nároku na dôchodok za výsluhu rokov a jeho výške, a to rozhodnutia VÚSZ Praha č. 28650/2 zo dňa 29.04.1992. Kasačný súd zdôrazňuje, že pre rozhodnutie o zákonnosti rozhodnutia o zastavení konania o žiadosti zo dňa 31.05.2016 vo vzťahu k zápočtu dôb činnosti výkonného letca pre nárok na dôchodok za výsluhu rokov v požadovanom rozsahu je podľa § 30 ods. 1 písm. i) zákona č. 71/1967 Zb. rozhodujúce, či boli preukázané nové skutočnosti na hodnotenie takej doby na účely dôchodku za výsluhu rokov vo vyššej miere ako 62 skončených rokov, zhodnotených v právoplatnom rozhodnutí VÚSZ Praha č. 28650/2 zo dňa 29.04.1992.

16. Z obsahu žiadosti žalobcu zo dňa 31.05.2016, doplnenej na výzvu VÚSZ dňa 23.06.2016 podľa názoru kasačného súdu vyplýva, že žalobca sa domáhal aj spätnej úpravy dôchodku za výsluhu rokov od 01.12.2006 o valorizácie, ktoré by zohľadnili nielen 28, resp. 14 rokov služobného pomeru, ale

celkovú dobu výkonu činnosti výkonného letca v rozsahu 62 rokov zvýhodneného zápočtu dôb činnosti výkonného letca v služobnom pomere, ako aj v civilnom sektore od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX.

17. Súčasne sa však domáhal aj toho, aby mu ako doba služby v I. kategórii funkcií na účely dôchodku za výsluhu rokov, považovaného za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., bola zhodnotená aj doba štúdia na vojenskej leteckej škole aj v období od 01.09.1959 do 07.03.1960, keďže v I. kategórii funkcií mal zhodnotenú až dobu služby od 08.03.1959. Uplatňovanie týchto nárokov vyplýva aj zo žaloby a vyjadrenia ku kasačnej sťažnosti. Krajský súd sa v kasačnou sťažnosťou napadnutom rozsudku 1Sa/19/2016-71 zo dňa 29. júna 2017 s otázkou uvedeného uplatňovaného nároku žiadnym spôsobom nevysporiadal.

18. Kasačný súd z uvedených dôvodov rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 1 SSP.

19. Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní posúdiť zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného z hľadiska uplatneného nároku na zhodnotenie doby od 01.09.1959 do 07.03.1960 pre nárok a výšku dôchodku za výsluhu rokov, resp. zistiť, či sa o takom nároku nevedelo osobitné konanie ukončené iným rozhodnutím. Vysporiada sa aj s otázkou uplatneného nároku na vyššie zvýšenia (valorizácie) dôchodku za výsluhu rokov považovaného za výsluhový dôchodok od roku 2006. V tejto súvislosti kasačný súd upriamuje pozornosť krajského súdu na to, že námietku nesúladi s ústavou vo vzťahu k valorizácii dôchodku za výsluhu rokov žalobca uplatnil aj v konaní o kasačnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu č. k. 1Sa/18/2016-134 zo dňa 23.02.2017, ktorý bol rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžsk/103/2017 zo dňa 24.07.2019 zrušený a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie.

20. V novom rozhodnutí krajský súd znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania o kasačnej sťažnosti (§ 467 ods. 3 S.s.p.).

21. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.